

(uit "VOLKS_LETTERKUNDE uitgegeven door DE VRIEND VAN ARMEN EN RIJKEN - 24e deel - E.S. Witkamp, Amsterdam 1874, pag. 145 e.v. "HET VOLKSGEZANG", een voordracht van G.J. VOS Az.)

Het is misschien noodig, dat wij met een paar woorden doen uitkomen, wat door volksgezang is te verstaan.

- Een lied, dat bij alle menschen welkom is, bij alle standen bekend is, door ieder kan worden meegezongen, dat ieder gaarne zingt, dat is een volks lied.

Men denke niet, dat zoogenaamde straatliedjes volksliederen zijn, of dat elk volkslied alleen op de straat te huis behoort. Een eigenlijk straatlied, in den vollen zin des woords, is een verwerpelijk voortbrengsel, dat nooit een volkslied kan worden, omdat een beschaafd mensch, tot welken stand hij ook behoort, dat lied niet kan, niet wil, niet mag zingen. Een straatlied is een slecht lied, evenals straattaal, slechte taal en een straatjongen een baldadige kwajonge is.

Zoo is dan ook niet elk lied, dat nu en dan op de straat wordt gezongen, een straatlied. Als wij het Wien Neerlandsch bloed, Piet Hein of het Vlaggelied op de straat hooren zingen, zal het immers niemand van ons in het hoofd komen, die liederen straatliedjes te noemen, evemin als wij fatsoenlijke woorden, op straat gesproken, straattaal heeten of een jongen, die behoorlijk zijn weg over de straat volgt, zonder iemand te deren, voor een straatjongen zullen uit maken.

Voor het eigenlijke straatlied wacht zich ieder rechtschapen man en iedere kuische vrouw. Het straatlied wordt soms op de straat geboren en blijft op straat. Men zingt het in het duister en de zangers durven elkaar bij het zingen daarvan niet eens in de oogen zien, uit vreeze, dat zij zich zullen gaan schamen. Het echte straatlied is zoo vuil, dat niemand het durft opzeggen.

Somtijds ook wordt het straatlied op straat gebracht uit het café chantant of uit eenigen kleinen schouwburg van laag gehalte. Zulke liederen zijn vaak niet minder vuil, maar omdat ze gemaakt zijn door personen, die de kunst verstaan het gemeene en liederlijke onder minder platten vorm te zeggen, hebben ze een eenigszins beschaafd voorkomen. Ze zijn

daarom niet minder gevaarlijk en komen in zekeren zin overeen met den gauwdief, die zich als een eerst heer aankleedt.

Hoe zij uit het café chantant, dat voor een zeker slag van losbandige jongelieden bestemd en berekend is, op de straat komen, weet ik u niet te zeggen. Oneerbare en ontuchtige liederen, die daar binnen door schaamteloze vrouwen worden gezongen, hooren wij echter al spoedig op den publieken weg aanheffen door.... door jongmans en jongedochters, van wie wij betere dingen hadden verwacht, en niet het minst door kinderen, ja door kinderen!

M. V. zoudt gij de straatliederen voor volksliederen willen erkennen, dan helaas zou het met ons volk wanhopig geschapen staan, dan zou ik bijna zeggen laat ons van het Nederlandsche volk niets goeds meer verwachten. Liever willen wij erkennen, dat wij geen volksgezag hebben.

Gedigitaliseerd en online gepubliceerd door Google Books